

Teosofia kysymyksissä ja vastauksissa.

I.

Teosofinen liike.

Kysyjä. Mikä se nyt on tämä teidän teosofianne ja teosofinen liikkeenne? Ja miksikä te käytätte vieraskielistä nimeä? Sehän se juuri käsitteet sekottaakin. Olen kuullut sanottavan, että teosofia merkitsee totuuden etsimistä. Miksette siis kutsu itseänne suomenkielisellä nimellä totuuden etsijöiksi?

Vastaja. Teosofia ei merkitse totuuden etsimistä. Teosofia on kreikkalainen sana ja on sanatarkasti suomennettuna jumalan viisaus eli viisaus jumalasta eli *jumalallinen viisaus*. Paavali käyttää tätä sanaa ensimmäisessä korintilaisepistolassaan, puhuessaan »siitä viisaudesta, joka on täydellisten hallussa: ei tämän maailman viisaudesta eikä tämän maailman päämiesten, jotka hukkuvat; vaan me puhumme siitä *salatusta jumalan viisaudesta*, jonka jumala on ennen maailman alkua säätänyt meidän kunniaksemme« (II: 6-7). Nuo sanat kuuluvat kreikankielisessä alkutekstissämme: »alla laloumen *theo sophian en mysterio*« j. n. e.

Kys. Sitten käsittääkseni teosofi merkitsee jumalallisesti viisas?

Vast. Merkitsee sanasta sanaan.

Kys. Ja te teosofit olette jumalviisaitten seura?

Vast. Jospa niin olisi! Tietämättömyyttä on maailmassa yllin kyllin, ettei haittaisi, jos olisi muutamia viisaitakin.

Kys. Pitääkö minun siis ymmärtää, että te . . . ?

Vast. Ei niin pientä pilaa, ettei totta toinen puoli. Tunnustan aivan rehellisesti, että pidän itseäni pikkuisen viisaampana maailmaa yleensä.

Kys. No niin, rehellisyys maan perii, sanotaan. Eihän tuo juuri imartele maailmaa, johon minunkin valitettavasti täytyy lukea itseni, mutta en usko maailman sitä paheksuvankaan. Täytyyhän itsekunkin saada lohduttaa itseään. . . ?

Vast. Niin – ja suoda itselleen sitä kunniaa, jota ei maailma hänelle suo.

Kys. Siinä kohden tunnen poikkeavani maailmasta. Olen tulvillani kunnioittavaa uteliaisuutta ja toivon sydämestäni, ettette väsy kysymyksiini.

Vast. Siitä olkaa varma! Palataan siis asiaan.

Kys. Kysyn siis uudelleen, miksi kutsutte itseänne teosofeiksi, sillä äskeisestä vastauksestanne päätän, ettette sittenkään tahdo käydä jumalviisaista olennoista?

Vast. Olette oikeassa – jumalallinen viisaus on päämaalimme, ihanteemme, mutta emme vielä ole sitä saavuttaneet, emme vielä ole teosofeja sanan varsinaisessa merkityksessä.

Kys. Ehkei sittenkään erehtynyt se, joka sanoi minulle, että te olette totuuden etsijöitä.

Vast. Ei ollenkaan. Me olemme totuuden etsijöitä.

Kys. Kas niin. Te olette totuuden etsijöitä, ette ole teosofeja – ja kuitenkin kutsutte itseänne teosofeiksi. Kuinka tämä on ymmärrettävä?

Vast. Asia on sängen yksinkertainen. Totuuden etsijöitä on paljon maailmassa. Tiedemiehet kutsuvat itseään totuuden etsijöiksi, kristityt sanovat olevansa totuuden etsijöitä ja tunnustajia, buddhalaiset samoin, hindulaiset myös, niinikään materialistit, spiritistit ja sosialistit. Kaikkihan sanovat etsivänsä totuutta. Mutta nähkää: heidän ohjelmansa on kullakin ryhmällä erilainen. Meillä on oma ohjelmamme – sentähden meilläkin pitää olla oma nimi! Teosofia on kreikkalainen sana; se on siis »vieraskielinen« kaikille nykyajan kansoille, mutta siinä juuri piilee kansainvälisen sanan yhdistävä voima. Teosofia ei ole suomalaisille eikä englantilaisille eikä ruotsalaisille – teosofia on kaikille ihmisille.

Kys. Teosofisella liikkeellä on siis oma ohjelmansa? Se ei ole puhdasta totuuden etsintää?

Vast. Entä jos sen ohjelma onkin *puhdas* totuuden etsintä?

Kys. Mitä tarkoitatte?

Vast. Teosofinen totuuden etsintä on minun ymmärtääkseni puhtainta, mitä tätä nykyä maan päällä harjotetaan.

Kys. Soo?

Vast. Ajatelkaa. Te käytte materialistin luo. Hän kehottaa teitä totuutta etsimään, mutta mistä ja millä tavalla?

Kys. Luontoa tutkimalla ja tieteitä.

Vast. Aivan niin, mutta koko luontoako ja kaikkiako tieteitä? Ei suinkaan. Hän kieltää teitä tutkimasta yliaistillista luontoa, salattua maailmaa, hän kieltää teitä syventymästä filosofiaan, sielutieteeseen ja salattuihin tieteihin.

Kys. Niin – hän kieltää niiden olemassaolon . . .

Vast. Onko se totuuden etsintää?

Kys. Hm . . .

Vast. Ajatelkaa sitten, että käytte kristityn puheilla. Hänkin kehottaa teitä totuutta etsimään, mutta mistä ja millä tavalla? Raamatusta, rukouksesta, kirkosta. Hän kieltää teitä jyrkästi kaiken maallisen totuuden etsimisen tieteitten avulla; hän kieltää teitä tutustumasta muihin uskontoihin, ettette joutuisi harhaan; hän kauhistuu paljasta ajatusta, että millään kielletyllä, salaisella tavalla tutkisitte jumalan mysteeriä; hän sanalla sanoen pyytää teitä ottamaan järkenne vangiksi ja uskomaan. Onko se puhdasta totuuden etsintää?

Kys. No, siitä ei ole puhettakaan. Olenhan minäkin aikoja sitten sen kannan jättänyt, kun järkeni oli liian itsepäinen.

Vast. Esimerkeistäni näette jo, mihin tähtään: teosofisen liikkeen totuuden etsintä on toisenlainen kuin kaikkien muiden seurojen.

Kys. Jollen ymmärrä väärin, on teosofinen totuuden etsintä paljon laajempi?

Vast. Niin, se on täydellisesti vapaa ja ennakkoluuloton tutkiminen kaikilla mahdollisilla aloilla, inhimillisillä ja jumalallisilla. Sitä tutkintaa ei mikään saa estää!

Kys. Täytyy minun tunnustaa, että teidän ohjelmanne tuntuu vapaalta ja suurenmoiselta.

Vast. Niin, me emme sulje mitään pois. Me tutkimme tieteitä, uskontoja, salattua luontoa, me tutkimme ajattelijoita, taiteilijoita ja profetoja. Kaikki mahtuvat jumalallisen viisauden suureen syliin.

Kys. Laaja on ohjelmanne.

Vast. Laaja ja puhdas.

Kys. Pääni käy pyörälle. Kun ajattelen, että teidän pitää etsiä totuutta tieteistä ja uskonnoista ja filosofioista ja salaisista tutkimuksista, niin kysyn itseltäni, kuinka se on mahdollista. Kuinka semmoinen laajaperäinen ohjelma on toteutettavissa? Ettekö huku tietojen mereen, ettekö joudu epätoivoon paljaasta ajatusten paljoudesta?

Vast. Kuinka paikallaan ja älykäs onkaan teidän kysymyksenne! Todella emme saisi mitään järjestystä taloomme, johon kokoamme niin paljon tavaraa maailman joka kulmalta . . .

Kys. Sepä se . . .

Vast. Ellemme olisi saaneet ja yhä vieläkin saisi apua korkeammalta taholta!

Kys. Apua . . . ja korkeammalta taholta?

Vast. Te hämmästytte. Mutta saattekin hämmästyä. Sillä nyt paljastan teille syvimmän totuuden, joka koskee meidän liikettämme.

Kys. Se totuus . . . ?

Vast. Me emme ole ilmassa hosuvia emmekä lapsen lailla hapuilevia totuuden etsijöitä. Meitä elähyttää suuri toivo ja suuri lupaus: totuus on löydettävissä, jumalallinen viisaus on saavutettavissa, sillä on ihmisiä, jotka ovat totuuden löytäneet, on jumalviisaita ihmisiä.

Kys. Niinkö? Täällä teidän keskellännekö?

Vast. Olkoot missä tahansa. Ei maailma heitä kumminkaan tunne. Eivät he ulkomuodossa eroa muistakaan ihmisistä. Mutta heitä on ja he elävät. Ja he seisovat meidän liikkeemme takana. Heidän henkinen voimansa elähyttää teosofista liikettä.

Kys. Mutta siinä tapauksessa teosofisen liikkeen täytyisi olla ihan mallikelpoinen?

Vast. Mitä sillä tarkotatte? Jos viisaat ihmiset ovat liikkeemme takana, eiväthän he ole vastuunalaisia liikkeen jäsenten ymmärtämättömyydestä tai puutteellisuudesta. He totuuden tietävät, mutta muut sitä etsivät heidän kehotuksestaan.

Kys. Nuo viisaat ovat siis teosofisen liikkeen alkuunpanijat?

Vast. Niin ovat muutamat heistä.

Kys. Olen kuullut, että teosofisen liikkeen panivat alkuun Madame H. P. Blawatsky ja eversti H. S. Olcott?

Vast. Aivan oikein – tässä fyysillisessä maailmassa. Mutta toiset, korkeammat ihmiset – me kutsumme heitä Mestareiksi, Vihityiksi, Adepteiksi, Mahatmoiksi – olivat varsinaisina alkuunpanijoina ja käyttivät vain noita rohkeita ja suurisieluisia ihmisiä tahtonsa toimeenpanijoina.

Kys. Miksikä he eivät itse esiintyneet?

Vast. Siihen en kykene vastaamaan. He sen parhaiten tietävät. Aika ei vaatinut heidän eli jonkun heistä esiintymistä.

Kys. Mutta jos heitä ei ole olemassakaan? Onhan Madame Blawatskya syytetty petoksesta.

Vast. Onko Madame Blawatsky keksinyt Jesuksen tai Buddhan tai Konfutseen tai Krishnan tai Zoroasterin olemassaolon, mainitakseni vain muutamia?

Kys. Mitä. Tarkotatteko siis . . . ?

Vast. Että Jesus, Buddha j. n. e. juuri ovat noita Mestareita. Tarkotan.

Kys. Ettäkö he siis kaikki eläisivät . . . ?

Vast. Mikä kysymys! Kristityt palvelevat Jesusta Jumalanaan ja vapahtajanaan, buddhalaiset Buddhaa, hindulaiset Krishnaa, parsilaiset Zoroasteria – ja te kysytte elävätkö he! Siitä emme ainakaan tarvitse vakuuttaa minkään uskonnon uskovaisia!

Kys. Niin, mutta . . . uskovaisethan voivat erehtyä.

Vast. He erehtyvätkin siinä, että sanovat heitä itse jumalaksi. Sillä he ovat ihmisiä, vaikkakin jumalviisaita ihmisiä.

Kys. Hm . . . tavallaan tuo mahtuukin paremmin minun päähäni. Mutta kuinka nuo jumalviisaat vielä eläisivät? Johan he ovat aikoja sitten kuolleet.

Vast. Tuo nyt on toinen kysymys, johon emme tällä kertaa ehdi syventyä. Sanon vain: kun ihminen pääsee totuuden tietoon, jumalan tuntoon, silloin hänestä tulee itsetietoisesti kuolematon ihminen – ei ruumiillisesti kuolematon, mutta jos niin saan sanoa persoonallisesti. Muut ihmiset ovat persoonallisesti kuolevaisia.

Kys. Täytyy tunnustakseni, että tämä on vaikeatajuista, mutta samalla mieltäkiinnostavaa. En kuitenkaan tällä kertaa tahdo kajota siihen aineeseen. Te väitätte siis, että teidän teosofista liikettänne suojelee ja auttaa tämmöiset korkeat olennot?

Vast. Sen väitän – niin kauan kun edes yksikään meistä on heidän välitön opetuslapsensa.

Kys. Onko teidän joukossanne siis nyt niitä opetuslapsia, jotka todella itse tuntevat noita Mestareita?

Vast. On. Ja he todistavat maailmalle Mestarein olemassaolosta. H. P. Blawatsky oli heidän ensimmäinen vihitty opetuslapsensa, nyt on ehkä toisiakin.

Kys. Ehkä?

Vast. Niin, näistä asioista emme saa kerskailla. Ei kenenkään tarvitse uskoa Mestarien olevan olemassa.

Kys. Soo!

Vast. Meidän liikkeessämme ei ole mitään uskonkappaleita. Jokainen saa ajatella ja uskoa, mitä hän parhaaksi näkee. Me olemme totuuden etsijöitä.

Kys. Kuinka tämä kaikki nyt sopii yhteen?

Vast. Vallan mainiosti. Mestarit eli viisaat ihmiset ovat panneet teosofisen liikkeen alkuun, ja tämä liike huutaa maailmalle: »etsikää totuutta, sillä totuus on olemassa ja totuus on löydettävissä«. Teosofinen liike on samassa asemassa kuin kaikki suuret uskonnot alussa ovat olleet. Se on huutajan ääni korvessa. Jättäkäämme turhat puuhamme, huvituksemme ja nautintomme! Ruvetkaamme elämän totuutta etsimään! Pyrkikäämme järjen selvyyteen, sydämen puhtauteen, henkiseen tietoon ja voimaan! Ja ne suuret henget, jotka ovat kaiken inhimillisen kehityksen auttajina ja suojelijoita, ne seuraavat katseellaan meidän ponnistuksiamme, ja kun aika on täyttynyt, tulevat he meidän luoksemme ja ilmottavat itsensä meille, ja me pääsemme heidän opetuslapsikseen ja aivan uusi, jumalallinen elämä alkaa meille.

Kys. Ja te sanotte siis, että tuolla tavalla voisi ihminen vielä meidänkin päivinämme päästä esim. Jesuksen Kristuksen – kuinka sanoisin? – personalliseen tuttavuuteen ja hänen välittömäksi opetuslapsikseen?

Vast. Aivan varmaan.

Kys. Hm . . . kyllähän tämä teidän liikkeenne on sängen kummallinen.

Pekka Ervast.